

SO.5557.1.2017

URZĄD MIEJSKI W BLACHOWNI

REFERAT SPRAW OBYWATELSKICH I ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

Zatwierdzam

[Podpis]
Dariusz Wójcikowski
Sekretarz Gminy

Burmistrz
BURMISTRZ BLACHOWNI
SZEF OBRONY CYWILNEJ
GMINY BLACHOWNIA

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Burmistrza Blachowni
Szefa Obrony Cywilnej Gminy Blachownia
Nr OR.0050...115.2017 z dnia 10.08.2017 r.

PROGRAM SZKOLENIA LUDNOŚCI W ZAKRESIE POWSZECHNEJ SAMOOBRONY DLA GMINY BLACHOWNIA NA LATA 2017 - 2021

BLACHOWNIA 2017 r.

SPIS TREŚCI

I. PRAWNE ASPEKTY PRZYGOTOWANIA LUDNOŚCI DO WYKONYWANIA ZADAŃ W ZAKRESIE POWSZECHNEJ SAMOOBRONY	str. 3
1. Wprowadzenie	str. 3
2. Podstawy prawne szkolenia	str. 3
3. Zadania ochrony ludności	str. 4
4. Cel szkolenia	str. 3
II. ZASADY SZKOLENIA	str. 6
1. Cel szkolenia	str. 6
1. Formy szkolenia	str. 6
2. Metody realizacji zajęć dydaktycznych	str. 7
3. Środki i materiały dydaktyczne	str. 7
4. Organizacja zajęć dydaktycznych	str. 8
III. TEMATYKA SZKOLENIA	str. 9
IV. PIĘCIOLETNI PLAN SZKOLENIA NA LATA 2017 – 2021	str. 14

I. PRAWNE ASPEKTY PRZYGOTOWANIA LUDNOŚCI DO WYKONYWANIA ZADAŃ W ZAKRESIE POWSZECHNEJ SAMOOBRONY.

1. WPROWADZENIE

Powszechna samoobrona to forma obrony narodowej, polegającej na samoradnym, trwałym lub doraźnym organizowaniu się ludności cywilnej w miejscu zamieszkania, dla przeciwstawienia się zagrożeniom życia, mienia i środowiska.

Zagrożenia te mogą wynikać zarówno z działalności ludzkiej jak i z przyczyn naturalnych.

Coraz bardziej niezbędna do działania każdego człowieka staje się wiedza obronna. Konieczne zatem jest posiadanie odpowiednich umiejętności działania oraz znajomość właściwych metod i środków osiągnięcia pożądaných celów społecznych. Tym samym elementy wiedzy o państwie i jego systemie obronnym stają się sprawą szczególnie ważną.

Obowiązek powszechnej samoobrony obejmuje każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej. Szczegółowe uregulowania w tej materii znajdują się w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w art. 85 (Obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona ojczyzny), oraz w Ustawie o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 listopada 1967 roku (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 1534).

Państwo również ma wobec obywateli szereg zobowiązań w zakresie promowania wiedzy w tym zakresie. Szefowie Obrony Cywilnej zobowiązani są do organizowania szkolenia ludności.

2. PODSTAWY PRAWNE SZKOLENIA

Podstawy prawne szkolenia stanowią:

- ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1430),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. Nr 96 poz. 850),

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz. U. nr 91 poz. 421).

3. ZADANIA OCHRONY LUDNOŚCI

W ramach ochrony ludności wykonywane są zadania:

1. związane z możliwością wystąpienia zagrożenia, polegające na:

- a) monitorowaniu zagrożeń i szacowaniu ryzyka ich wystąpienia,
- b) przeciwdziałaniu występowania zagrożeń,
- c) przygotowaniu organizacyjnym i rzeczowym do reagowania na zagrożenia,
- d) przygotowaniu warunków do ewakuacji ludności,
- e) przygotowaniu warunków do ochrony ludności, zabezpieczenia mienia i produktów żywnościowych, w tym budowie i utrzymaniu budowli ochronnych oraz dostosowanie istniejących obiektów do pełnienia funkcji budowli ochronnej,
- f) szkoleniu podmiotów ochrony ludności w tym organizowanie ćwiczeń,
- g) tworzeniu rezerw zasobów służących ochronie ludności i obronie cywilnej,
- h) prowadzeniu edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym kształtowanie świadomości zagrożeń i adekwatnych zachowań,
- i) planowaniu i przygotowaniu procesu przekształcenia podmiotów ochrony ludności w organizacje obrony cywilnej;

2. związane z wystąpieniem zagrożenia, w tym wojny, polegające na:

- a) wykrywaniu zagrożeń i ich rozpoznaniu,
- b) informowaniu, ostrzeganiu i alarmowaniu ludności,
- c) wymianie i analizowaniu informacji pochodzących z systemów monitorowania sytuacji zagrożeń pomiędzy podmiotami ochrony ludności,
- d) reagowaniu i podejmowaniu interwencji oraz działań ratowniczych przez właściwe podmioty ochrony ludności,
- e) wskazywaniu i oznaczaniu stref niebezpiecznych,

- f) prowadzeniu ewakuacji ludności,
- g) wyznaczeniu pomieszczeń do tymczasowego zakwaterowania,
- h) zapewnieniu funkcjonowania służb użyteczności publicznej,
- i) zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- j) zapewnieniu ochrony przed skutkami zagrożeń chemicznych, biologicznych i radiacyjnych oraz likwidowaniu skutków spowodowanych ich wystąpieniem,
- k) zapewnieniu osobom poszkodowanym lub ewakuowanym pomocy doraźnej,
- l) informowaniu rodzin o poszkodowanych członkach rodziny,
- m) stworzeniu warunków i możliwości identyfikacji osób poszkodowanych,
- n) organizowaniu lub koordynowaniu udzielania i przyjmowania pomocy humanitarnej,
- o) doraźnym grzebaniu zmarłych,
- p) pomocy w ratowaniu dóbr niezbędnych do przetrwania,
- r) realizacji innych działań niezbędnych do wypełnienia wyżej wymienionych zadań, w tym planowanie i prace organizacyjne.

II. ZASADY SZKOLENIA.

1. CEL SZKOLENIA

Głównym celem szkolenia z zakresu powszechnej samoobrony jest przygotowanie ludności do rozpoznawania i prawidłowego reagowania na występujące zagrożenia w miejscu zamieszkania i w danym rejonie oraz przygotowanie tym samym zakresie podmiotów podlegających obowiązкови szkolenia tj.:

- kierowników zakładów pracy, osób zatrudnionych w zakładach pracy wykonujących zadania z zakresu ochrony ludności,
- dyrektorów i kierowników placówek oświatowych,
- ludności, pracowników zakładów pracy z zakresu powszechnej samoobrony.

Realizacja programu umożliwi kształtowanie postaw ukierunkowanych na efektywną realizację zadań z zakresu ochrony ludności a w szczególności:

1. pozwoli przyswoić uczestnikom szkolenia podstawowych wiadomości na temat:
 - a) rodzajów zagrożeń występujących w danym rejonie,
 - b) obowiązujących rodzajów alarmów i sygnałów alarmowych,
 - c) sposobów reagowania w przypadku zaistnienia zagrożenia,
2. umożliwi opanowanie podstawowych umiejętności z zakresu zachowania się w momencie wystąpienia zagrożenia (ewakuacja, pomoc przedmedyczna, środki ochrony indywidualnej, ppoż itp.),
3. ukształtuje postawy społeczeństwa w zakresie:
 - a) odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i społeczności lokalnych,
 - b) odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego,
 - c) niesienia pomocy potrzebującym.

2. FORMY SZKOLENIA.

Podstawowymi formami szkolenia są:

1. wykład,
2. dyskusja,
3. pokazy,
4. zajęcia praktyczne,
5. ćwiczenia.

3. METODY REALIZACJI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH.

Organizując zajęcia należy wykorzystać możliwość różnych form np:

1. wprowadzenie tematyki powszechnej samoobrony podczas realizacji innych szkoleń takich jak bhp, ppoż., itp.,
2. przekazywanie wybranych zagadnień na zebraniach i spotkaniach,
3. rozpowszechnianie tematyki poprzez środki masowego przekazu, techniki informatyczne, filmy DVD,
2. publikowanie broszur i ulotek,
5. zachęcanie do samokształcenia.

4. ŚRODKI I MATERIAŁY DYDAKTYCZNE.

Zajęcia dydaktyczne podczas szkolenia podstawowego są prowadzone przy pomocy następujących środków i materiałów dydaktycznych:

1. posiadana dokumentacja planistyczna,
2. prezentacje multimedialne,
3. filmy edukacyjne,

4. pomoce dydaktyczne w postaci posiadanego sprzętu (magazyn sprzętu OC),
5. dostępna literatura.

5. ORGANIZACJA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

1. Zajęcia podstawowe dla osób zatrudnionych organizuje się w macierzystych zakładach pracy, a dla pozostałej ludności w miejscu zamieszkania,
2. Szkolenia realizują osoby posiadające w tym zakresie odpowiednie kwalifikacje,
3. Organizator szkolenia zapewnia obsługę administracyjną – logistyczną przedsięwzięcia,
4. W rozkładzie zajęć jest uwzględniona korelacja między poszczególnymi tematami,
5. Zajęcia teoretyczne są prowadzone metodą wykładu z wykorzystaniem środków dydaktycznych,
6. Zajęcia praktyczne są realizowane w formie pokazów (możliwość wyjazdu do M-PCZK w Częstochowie),
7. Podczas zajęć praktycznych są wykorzystywane sprzęt i środki będące w dyspozycji Szefa Obrony Cywilnej Gminy Blachownia – Burmistrza Blachowni,
8. Przy doborze metod szkolenia są uwzględnione: treści nauczania, cele i zadania dydaktyczne,
9. Szkolenie organizują: Burmistrz Blachowni - Szef Obrony Cywilnej oraz kierownicy jednostek organizacyjnych, instytucji i zakładów pracy na terenie gminy,
10. Zakres i wybór zagadnień w poszczególnych tematach określa organizator szkolenia, uwzględniając specyfikę i potrzeby danego środowiska,
11. Do prowadzenia szkoleń można wykorzystywać istniejącą infrastrukturę i obiekty Ochotniczej Straży Pożarnej, obrony cywilnej oraz pomoce i materiały szkoleniowe, jak też podręczny sprzęt ochronny i ratowniczy dostępny w zakładach pracy i organizacjach społecznych.

III. TEMATYKA SZKOLENIA

1. Ochrona ludności i obrona cywilna w systemie obronności państwa

- a) System obronności RP
- b) Cele poszczególnych podsystemów.

2. Zadania i kompetencje organów administracji publicznej, służb, inspekcji, straży w zakresie ochrony ludności, obrony cywilnej i ochrony dóbr kultury

- a) Postanowienia prawne o ochronie dóbr kultury.
- b) Pojęcie „dobra kultury” i ich podział.
- c) Ochrona ogólna i specjalna.
- d) Organizacja ochrony dóbr kultury w czasie pokoju i wojny (współpraca między właścicielami i zarządcami dóbr kultury a organami i służbami państwowymi, samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi i społecznościami lokalnymi).

3. Wybrane zagadnienia z zarządzania w sytuacjach kryzysowych

- a) Zadania i kompetencje organów administracji samorządowej w sytuacjach kryzysowych – podstawy prawne.
- b) Struktury i zadania systemu zarządzania w sytuacjach kryzysowych (gmina, powiat, województwo).
- c) Procedury postępowania organów kierowania, służb ratowniczych i ludności w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń.
- d) Finansowanie działań ratowniczych.
- e) Plan Zarządzania Kryzysowego dla gminy Blachownia.

- f) Organizacja i zasady działania centrów zarządzania kryzysowego.

4. Międzynarodowe prawo humanitarne w aspektach dotyczących ochrony ludności i obrony cywilnej oraz ochrony dóbr kultury

- a) Geneva i cel Międzynarodowego Prawa Humanitarnego.
- b) Konwencje Genewskie i Protokoły Dodatkowe.
- c) Podstawowe zasady Międzynarodowego Prawa Humanitarnego.
- d) Międzynarodowe znaki rozpoznawcze wg Konwencji Haskiej.

5. Formacje obrony cywilnej – zadania, sposób organizacji, wyposażenie, zasady osiągnięcia gotowości do działania

- a) Podstawy prawne powoływania formacji obrony cywilnej.
- b) Rodzaje formacji Obrony Cywilnej, ich struktury organizacyjne oraz zadania.
- c) Zasady udziału formacji Obrony Cywilnej w akcjach ratunkowych.
- d) Osiągnięcie gotowości do działania oraz zabezpieczenie logistyczne formacji.

6. Psychologiczne aspekty sytuacji kryzysowych, ze szczególnym uwzględnieniem udzielania pomocy psychologicznej osobom poszkodowanym oraz ratownikom

- a) Rodzaje sytuacji trudnych ich charakterystyka oraz wpływ na psychikę.
- b) Zachowanie się ludzi w akcjach ratunkowych, zjawisko paniki.
- c) Zjawisko stresu biologicznego i psychicznego.
- d) Czynniki warunkujące zachowanie ludzi w sytuacjach zagrożenia i kryzysowych.

7. Sposoby postępowania w kontaktach z mediami w sytuacjach kryzysowych, rola mediów w sytuacjach kryzysowych

- a) Dostępność do środków masowego przekazu,
- b) Odpowiedzialność za przekazywane informacje,
- c) Odbiór społeczny przekazywanych informacji.

8. Reklamowanie osób funkcyjnych, nadawanie przydziałów organizacyjno – mobilizacyjnych oraz świadczeń na rzecz obrony cywilnej

- a) Akty prawne dotyczące reklamowania i świadczeń na rzecz obrony.
- b) Rodzaje świadczeń osobistych i rzeczowych.
- c) Zasady wprowadzania obowiązku świadczeń.
- d) Zwolnienia od obowiązku świadczeń.
- e) Wynagrodzenie za świadczenia osobiste.

9. Założenia i funkcjonowanie systemu alarmowania i ostrzegania

- a) Organizacja systemu wczesnego ostrzegania o nadzwyczajnych zagrożeniach,
- b) Rola i zadania centrów zarządzania kryzysowego w zakresie zbierania informacji o nadzwyczajnych zagrożeniach.

10. Wybrane zagadnienia z zakresu powszechnej samoobrony ludności

- a) Pozamilitarne ogniwa systemu obronności.
- b) Cele i zadania pozamilitarnych ogniw systemu obronności.

11. Zadania organizacji pozarządowych w systemie ochrony ludności

- a) Podstawy prawne dotyczące działalności organizacji pozarządowych na rzecz ochrony ludności.
- b) Charakterystyka organizacji pozarządowych – struktura, cele i zadania.
- c) Zakres i zasady współdziałania z organizacjami pozarządowymi w zakresie przygotowania i realizacji przedsięwzięć na rzecz ochrony ludności.

12. Alarmowanie o zagrożeniach

- a) wykrywanie zagrożeń,
- b) rodzaje alarmów i uprzedzeń oraz sposób ich ogłaszania,
- c) zachowanie się po ogłoszeniu alarmu.

13. Sposób postępowania na wypadek wystąpienia różnego rodzaju zagrożeń

- a) zapobieganie,
 - b) reagowanie,
 - c) usuwanie skutków,
 - d) ewakuacja,
 - e) wybrane zagadnienia z pierwszej pomocy przedmedycznej.
- (Uwaga: pełne szkolenie w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej może być realizowane jedynie przez uprawnione osoby w wymiarze minimum 8 godzin).*

14. Zasady ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia

- a) Akty prawne regulujące organizację ewakuacji.

- b) Ogólne zasady ewakuacji ludności.
- c) Organy planujące i organizujące ewakuację.
- d) Organizacja i zadania zespołu do spraw ewakuacji ludności.

15. Charakterystyka zagrożeń mogących wystąpić na terenie gminy.

- a) zagrożenia skażeniami chemicznymi,
- b) zagrożenia skażeniami biologicznymi,
- c) zagrożenia skażeniami promieniotwórczymi,
- d) zagrożenia powodziowe,
- e) zagrożenia komunikacyjne (drogowe, kolejowe),
- f) zagrożenia cywilizacyjne (terroryzm, zanieczyszczenie środowiska itp.),
- g) inne (pożary, śnieżyce, huragany, epidemie, itp.).

16. System zarządzania kryzysowego w gminie.

- a) jednostki organizacyjne wchodzące w skład systemu zarządzania kryzysowego,
- b) obieg informacji w systemie zarządzania kryzysowego,
- c) rola i zadania Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,
- d) rola i zadania Miejsko - Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Częstochowie.

IV. PIĘCIOLETNI PLAN SZKOLENIA NA LATA 2017 – 2021

2017					
L. P.	FORMA SZKOLENIA/ TEMAT SZKOLENIA	REALIZATOR SZKOLENIA/ ODPOWIEDZIALNY	UCZESTNICY	TERMIN REALIZACJI	UWAGI
1.	Samokształcenie Sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze	Urząd Miejski w Blachowni Inspektor ds. obronnych i OC	Personel podległych jednostek organizacyjnych	wrzesień 2017 r.	Zakupione przez UM trwałe tablice przekazane do podległych jednostek organizacyjnych
2.	Samokształcenie Sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze	Urząd Miejski w Blachowni Inspektor ds. obronnych i OC	Dyrektorzy i personel Szkoł Podstawowych i Gimnazjum, uczniowie szkół	wrzesień 2017 r.	Zakupione przez UM trwałe tablice przekazane do szkół
3.	Samokształcenie Sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze	Urząd Miejski w Blachowni Inspektor ds. obronnych i OC	Pracownicy Urzędu Miejskiego, mieszkańcy gminy	wrzesień 2017 r.	Tablica z sygnałami umieszczona w UM w gablocie przeznaczonej do tego celu

2018					
1.	Rozpowszechnianie wiadomości o powszechnej samoobronie poprzez środki masowego przekazu	Urząd Miejski w Blachowni Inspektor ds. obronnych i OC	Mieszkańcy gminy	Cały rok	
2.	Umieszczanie informacji o powszechnej samoobronie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Blachowni	Urząd Miejski w Blachowni Inspektor ds. obronnych i OC	Mieszkańcy gminy	Cały rok	
3.	Zajęcia dydaktyczne + wyjazd do M-PCZK w Częstochowie	Urząd Miejski w Blachowni Kierownik Referatu SOiZK	Obsada Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego	Grudzień 2018 r.	

2019				
1.	Samokształcenie (brozury, ulotki, strona internetowa UM)	Urząd Miejski w Blachowni Inspektor ds. obronnych i OC	Sołtysi, mieszkańcy gminy	Cały rok
2.	Szkolenie doskonalące	Urząd Miejski w Blachowni Kierownik Referatu SOiZK	Kierownictwo UM w Blachowni i kierownicy komórek organizacyjnych	Kwiecień 2019 r.

2020					
1.	Rozpowszechnianie wiadomości o powszechnej samoobronie poprzez środki masowego przekazu	Urząd Miejski w Blachowni Kierownik Referatu SOiZK	Mieszkańcy gminy	Cały rok	
2.	Zajęcia dydaktyczne + wyjazd do M-PCZK w Częstochowie	Urząd Miejski w Blachowni Kierownik Referatu SOiZK	Kierownicy i personel podległych jednostek organizacyjnych	Wrzesień 2020 r.	
3.	Umieszczanie informacji o powszechnej samoobronie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Blachowni	Urząd Miejski w Blachowni Inspektor ds. obronnych i OC	Mieszkańcy gminy	Cały rok	

2021					
1.	Samokształcenie (broszury, ulotki, strona internetowa UM)	Urząd Miejski w Blachowni Inspektor ds. obronnych i OC	Kierownicy placówek oświatowych i kulturalnych	Cały rok	
2.	Samokształcenie (broszury, ulotki, strona internetowa UM)	Urząd Miejski w Blachowni Inspektor ds. obronnych i OC	Kierownicy podległych jednostek organizacyjnych	Cały rok	
3.	Samokształcenie (broszury, ulotki, strona internetowa UM)	Urząd Miejski w Blachowni Inspektor ds. obronnych i OC	Sołtysi, mieszkańcy gminy	Cały rok	

Wykonano w 2 egzemplarzach:

Egz. nr 1 – Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach

Egz. Nr 2 – Urząd Miejski w Blachowni

Wykonała: Halina Warzecha – Zielińska

Halina Warzecha - Zielińska